

28 avqust - 10 sentyabr 2025-ci il

XXI ƏSR - AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏÇİLİK ƏNƏNƏLƏRİNİN YENİ MƏRHƏLƏSİ

Böyük tarixi, keçmiş, milli adət-ənənələri olan xalqımızın, türk dünyasının dünyaya işıq saçmaq, nurlandırmaq üçün gələn, bu missiyanı şərəflə yerinə yetirən daşıyıcıları, tarixi şəxsiyyətləri, parlaq simaları olub, var və bundan sonra da olacaq. Onlardan biri də Azərbaycanda xeyriyyəçilik ənənələrinin təməlini qoymuş, xalqımızın böyük oğlu Hacı Zeynalabdin Tağıyevdir. 2022-ci il yanvarın 18-də Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyevin abidəsinin açılışında Prezident İlham Əliyev demişdir: *“Zeynalabdin Tağıyev ömrü boyu Bakının inkişafına, abadlaşmasına, ümumiyyətlə, Azərbaycanın inkişafına böyük töhfələr vermişdir”*.

Hazırda yaşadığımız XXI əsrdə bu missiyanı yerinə yetirənlərin ilk sırasında ikinci müstəqil Azərbaycanın qurucu lideri adını tarixə qızıl hərflərlə həkk etdirmiş Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev, onun yolunun və siyasətinin layiqli, uğurlu davamçısı ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və Əliyevlər ocağının nümayəndəsi, dövlət başçısının həyat yoldaşı və ən yaxın silahdaşı, ölkənin birinci xanımı, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva dayanır. XX əsr Azərbaycan klassiklərindən, dünya romantizminin orijinal simalarından olan Məhəmməd Hadi 1908-ci il dekabrın 1-də “İttifaq” qəzetinin birinci sayında çap etdirdiyi *“Zümrümati-təhəssürat, yaxud qarışıq xəyallar”* adlı şeirində ürək ağrısı ilə yazırdı: *“İmzasını qoymuş miləl övraqi-həyatə, Yox millətimin xətti bu imzalar içində”*. Böyük intibah şairimiz, vətən fədaimiz sağ olsaydı, indi sevinclə və böyük qürur hissilə, yaqin ki, belə yazardı: *“Var millətimin imzası imzalar içində”*. Çünki, həqiqətən, məhz bu üçlüyün - Ulu Öndərimizin, indiki dövlət başçımızın və dəyərli Mehriban xanımın Azərbaycan namına yorulmaz fəaliyyəti, fədakarlığı sayəsində bu gün Azərbaycan adlı məmləkət öz imzasını imzalar içində tanıtdıra, yazdırıa bilib.

Əgər böyük həyat və siyasət məktəbi olan Ümum-millî Liderimiz 90-cı illərin əvvəllərində ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdırsaydı ilə dağılmaqda, parçalanmaqda, məhv olmaqda, müstəqilliyini yenidən itirməkdə olan Azərbaycanı fəlakətlərdən xilas edə, ölkəni dinclik, əmin-amanlıq, sabitlik, inkişaf yoluna çıxara bildisə, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Azərbaycanı

Xeyirxahlıq, rəhm və mərhəmətin ünvanı...

Mədəniyyətin qaynağı və mənbəyi çoxminillik tarixə malik olan ənənələrimizdir. Unutmamalıyıq ki, zəngin və tarixi mədəniyyətimizi inkişaf etdirmək, mənəvi və maddi mədəniyyətin əlaqəli inkişafına təsir göstərmək milli dövlət quruculuğu ideyalarına, xalqa xidmət mövqeyində dayanmaq deməkdir. Heydər Əliyev Fondunun mədəniyyət sahəsindəki fəaliyyəti əsasən aşağıdakı istiqamətləri əhatə edir: *-milli-mənəvi dəyərlərin və mədəni irsin qorunub saxlanması, -ölkə və dünya əhəmiyyətli tarixi abidələrin bərpası və yeni mədəniyyət obyektlərinin inşası, Azərbaycan mədəniyyətinin dünya ictimaiyyətinə tanıtılması*.

Qeyd edək ki, mədəniyyət bütövlükdə ölkənin və millətin ruhudur. Mədəniyyətin çiçəklənməsi, mədəniyyətin gücü millətin gücü deməkdir. Öz mədəniyyətinə tam güvənmədən, mədəniyyət inkişaf etmədən və çiçəklənmədən millətin böyük dirçəlişindən söhbət gedə bilməz.

Mehriban xanım demişdir: *“Biz mədəni səviyyə-*

Dünyanı cənginə alan koronavirus pandemiyası... Birinci vitse-prezidentin Azərbaycan xalqına tarixi çağırışları

Məlum olduğu kimi, 2020-ci ilin yanvar-fevral aylarından dünyada bəlkə də heç kimin proqnozlaşdırma bilmədiyi bir hadisə, bir bəla yaşanmağa başladı. “Gizli düşmən” kimi dünyanı cənginə alan, böyük fəlakətlər törədən, iqtisadiyyatları çökdürən, insanlıq faciələri yaşadan koronavirus adlı bəla hələ də davam etməkdə, ümumbəşəri problem olaraq qaldır.

Çox təəssüflər olsun ki, bu bəla bizlərdən də yan keçmədi. “Çağırılmamış üzlü qonaq” kimi bizim qapılarımızı da döydü. Ancaq bir çox dövlətlər, xüsusilə, Qərbin, Avropanın ən nüfuzlu, ən inkişaf etmiş, ən güclü, müasir səhiyyə sistemində malik olan ölkələri ilk dövəmlərdə buraxdıqları yanlışlıqları üzündən bu bəlanın qarşısında aciz qalsalar da, Azərbaycan dövlətinin, xüsusilə, ölkə Prezidentinin vaxtında qabaqlayıcı addımları nəticəsində, ötən müddətdə imzalanan mühüm Fərman və sərəncamların, onların düzgün icrası sayəsində bu bəlanın ölkəmizdə daha böyük fəsadlar törətməsi-

məsələlər təşkil edir. Mehriban xanım bütün fəaliyyəti boyunca bu kateqoriyadan olan insanlara xüsusi diqqət və həssaslıq ilə seçilmişdir. Heç təsadüfi deyil ki, dəfələrlə şəhid ailələri, Vətən müharibəsi iştirakçıları, əlilləri, uğurlu Aprel əməliyyatlarında şəhid olmuş qəhrəmanlarımızın ailələri ilə görüşür, onların problemlərini dinləyir və yerində həllinə nail olmağa çalışır.

Qarabağ müharibəsi iştirakçıları və əlilləri, onların səhhətindəki problemlər daim Azərbaycan dövlətinin, ölkə Prezidentinin, o cümlədən, Mehriban xanımın diqqət mərkəzində olub.

Müharibə günlərində Azərbaycan mediasına geniş müsahibəsində isə Birinci vitse-prezident ölkəmizin bir sıra şəhərlərinin və yaşayış məntəqələrinin işğaldan azad edilməsi münasibəti ilə bütün Azərbaycan xalqını təbrik edərək, hər gün cəbhədən yaxşı xəbərlər gəldiyini, əsgər və zabitlərimizin döyüş tapşırıqlarını şərəflə yerinə yetirdiklərini dilə gətirdi. *“Onlar uğurlu əməliyyatlar keçirərək, bir-birinin ardınca şəhərləri və digər yaşayış məntəqələrini işğaldan azad edir, strateji yüksəklikləri tuturlar. Uzun fasilədən, təqribən 30 ildən sonra biz hamımız Azərbaycan əsgərinin doğma torpaqlarımızda bayrağımızı sancmasını qürurla müşahidə edirik. Bu, sadəcə, hərbi uğur deyil. Bu, tarixi ədalətin bərpasıdır, çünki bunlar bizim əzəli, tarixi torpaqlarımızdır”*, - deyən Mehriban xanım Prezident İlham Əliyev başda olmaqla Azərbaycan xalqının yeni tarixi qələbə xəbərlərini qürur hissi ilə xalqla bölüşdü. Müsahibəsində *“Mənim tapşırıqlımla Heydər Əliyev Fondu halak olanların ailələrinə lazımi kömək göstərir. Yaralı əsgərlərin sağlamlası və normal həyata qayıtması üçün nə mümkündürsə edilir. Bu gün bizim bütün yaralı əsgər və zabitlər tezliklə ayağa qalxmaya və Vətən uğrunda ədalətli mübarizəni davam etdirmək üçün yenidən döyüş əməliyyatları zonasına yola düşmək istəyirlər. Budur Azərbaycan xalqının ruh yüksəkliyi və vətənpərvərliyi”*, - deyirdi Birinci xanım.

Hər kəsə də məlumdur ki, böyük qələbədən sonra Müzəffər və Qalib Ali Baş Komandanımız və Birinci xanım yenidən Qarabağa, Füzuliyə və Şuşaya tarixi səfərini gerçəkləşdirdi. Bu səfər zamanı da tarixi anlar, hadisələr, açılışlar yaşandı. Xüsusilə də, Şuşamız əvvəlki günlərinə qaytarıldı. Azərbaycanın böyük imza sahibləri olan dahilərin, korifeylərin - Molla Pənah Vəqifin, Üzeyir bəyin, Bülbülün heykəllərinin bərpadan sonra muzey-məqbərə komplekslərinin açılışları oldu. Xüsusilə də, ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarından dayandırılan Vəqif Poeziya Günlərinin rəsmi açılış mərasimi keçirildi. Şuşanın Cıdır düzündə musiqisevərlərin həsrətlə gözlədiyi möhtəşəm “Xarı bülbül” musiqi festivalı yenidən təşkil olundu.

Heydər Əliyev Fondu fəaliyyət göstərdiyi ilk gündən Azərbaycanda müxtəlif sahələri əhatə edən layihə və proqramlar həyata keçirir. Fond qədim Qarabağ torpağında Azərbaycan xalqının milli sərvəti olan dini abidələrimizin, məscidlərimizin bərpası üzrə layihəyə başlamış, layihə çərçivəsində yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə bölgədəki ziyarət-gəhərlərimizin bərpası, konservasiyası və yenidən qurulması həyata keçirilmişdir.

Erməni vandalizminin canlı nümunəsi olan Ağdam Cümə Məscidi bərpa edilmiş, eyni zamanda, dahi Molla Pənah Vəqifin məqbərəsi bərpa olunmuşdur. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Qarabağa, işğaldan azad olunmuş yurd yerlərimizə edilən və artıq sayını-hesabını itirdiyimiz tarixi səfərlərin hər birində Qarabağın yenidən qurulması, bərpa edilməsi, cənnətə çevrilməsi, dirçəldilməsi işində, “Böyük Qayıdış” prosesində dövlət başçısı ilə çiyin-çiyinə addımlamaqda, öz töhfəsini verməkdədir.

Mənbə: Səmədzadə Z.Ə. Qarabağ iqtisadiyyatı 100 ildə, Bakı, 2022, səh. 528-556

nin, daha da genişlənməsinin qarşısı alındı.

Həmçinin, ötən müddətdə Koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fondu yaradıldı, ölkə başçısı və Birinci xanım bir illik məvaciblərini ilk olaraq, həmin Fonda köçürtdülər, *“Yeni klinika”* başda olmaqla, bir çox xəstəxanalar koronavirus daşıyıcılarının müalicəsi və müayinəsi üçün həkimlərin və pasiyentlərin ixtiyarına verildi. Bununla yanaşı, modul tipli xəstəxanaların yaradılmasına qərar verildi. Mehriban xanım bununla bağlı ilk müraciətində demişdir: *“Dünya global çağırışla üz-üzədir. Hələ bir il bundan əvvəl bizim əksəriyyətimiz sadələvəhəsas güman edirdik ki, pandemiya, bugünküdəkə bəlli olmayan və insan həyatına son qoyan təhlükəli xəstəliklər dövrü keçmişdə qalıb. İnandırmaq ki, biologiya elminin, tibbin, əczaçılığın və texnologiyaların müasir inkişaf səviyyəsi, o cümlədən bəşəriyyətin kollektiv intellekt səviyyəsi bizi müəyyən “sürprizlərdən” sıqortalayıb. Reallıq isə fərqli oldu...”*.

Müraciətdə, həmçinin, qeyd olunmuşdu ki, biz bir-birimizdən fərqliyik, amma evimiz birdir, özgə dərd olmur, ağrı və izzətlər sərhəd tanımır, bəgəniliyə qarşı immuniteti isə hər kəs özündə formalaşdırmalıdır. Birinci vitse-prezident daha sonra müraciətində hər kəsi vətəndaş məsuliyyəti nümayiş etdirməyə, Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın tövsiyə və tələblərinə ciddi riayət etməyə çağırırmışdır: *“Hamınızdan xahiş edirəm, öz böyüklərinizi qoruyun! Virusə yoluxmuş insanların mütləq əksəriyyətində xəstəlik yüngül formada keçir və sağalma ilə nəticələnir. Daha çox yaşlı nəslin nümayəndələri, xroniki xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər, immuniteti zəif olanlar xüsusən risk qrupuna aiddir. Biz, azərbaycanlılar həmişə böyüklərimizə xüsusi qayğı və hörmətlə yanaşmışıq, onları həssaslıqla qorumuşuq. Əminəm ki, üzləndiyimiz bu vəziyyətdə biz daha diqqətli olacağıq. Bu gün laqeydlilik yolverilməzdir...”*.

Bunlar, müraciətdə yer alan fikirlər öz xalqı, öz vətəndaşı üçün dərin narahatlıq hissi keçirən, onun qayğıları ilə yaşayan böyük qələbə malik olan bir insanın harayı, çağırışı idi. Bu, bir ananın, bir Azərbaycan xanımının, bir Azərbaycan ziyalisının, bir Azərbaycan övladının ürək çırpıntısı idi. Təbii ki, bu çağırış, bu müraciət, eyni zamanda, dövlət, hökumət tərəfindən atılan saysız-hesabsız addımlar nəticəsiz qalmadı, ölkəmiz bu pandemiya qurtuldu.

Azərbaycan əsgərinə, şəhidlərə və şəhid ailələrinə münasibətin ən yüksək zirvəsi

Mehriban xanımın fəaliyyətinin ən mühüm məqamlarından birini də şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri, qaçqın və məcburi köçkünlərlə bağlı

dünyanın söz və nüfuz sahiblərindən, milli və dini tolerantlıq mərkəzlərindən, siyasi, iqtisadi, humanitar, hərbi dialoq məkanlarından, dünyanın enerji təhlükəsizliyinin əsas aktorlarından birinə çevirməyə nail oldu, ölkəmizin birinci xanımı, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva da öz növbəsində Azərbaycanı dünyanın mərhəmət və şəfqət ünvanına çevirdi. Müstəqil Azərbaycanda xeyriyyəçilik ənənələri, onun qoyduğu xeyriyyəçilik ənənələri davam edir. Bu sahədə ən böyük xeyriyyəçi nəinki Azərbaycan, Cənubi Qafqazda Heydər Əliyev Fondudur. Yaradığı illər ərzində fondun əsas məqsədi, vəzifəsi insanlara kömək göstərmək, Azərbaycan mədəniyyətini dünyada təbliğ etmək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, incəsənət, elm sahələrinə töhfə verməkdir. Yorulmaz fəaliyyəti ilə Mehriban xanım rəhmə, mərhəmətə, şəfqətə ehtiyacı olanların yanında oldu, onların təmənnaşız himayəçisinə çevrildi. Qayğıya, yardıma ehtiyac duyanların anası, bacısı, dostu, silahdaşı oldu. Məhz özünün təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə yaradılan, uğurla fəaliyyət göstərən, fəaliyyətinin, işinin xoş sədası Azərbaycanın hüduqlarından, sərhədlərindən çox-çox uzaqlardan gələn Heydər Əliyev Fondu ötən illərdə mərhəmət, şəfqət ünvanı kimi tanındı. Mehriban xanım Heydər Əliyev Fonduna uğurla rəhbərlik edir, eyni zamanda, 2017-ci ilin fevral ayından həm də yüksək dövlət vəzifəsi daşıyır, ölkənin ilk Birinci vitse-prezidenti vəzifəsini icra edir. O, bu illərdə gördüyü işlərlə, həyata keçirdiyi layihələrlə, Azərbaycanı həm də dünya miqyasında tanıtdırmaqda, layiqincə təmsil etməklə, mərhəmət, şəfqət, xeyirxahlıq mücəssməsi obrazı yaradıb, həmçinin, əsl, yüksək səviyyəli dövlət xadimi kimi özünü təsdiqləyib.

ni yüksəltməklə, milli ruhu - dövrün ruhunu zənginləşdirməklə, əzəmləşdirməklə vətənpərvərlik hisslərini daha da gücləndiririk. Ümumiyyətlə, bizim insanlarda kollektiv düşüncə, kollektiv yaddaş barədə də düşünmək lazımdır. Çünki bizim çox zəngin adət-ənənələrimiz, mənəvi-mədəni dəyərlərimiz var. Onları qorumaq üçün ayrı-ayrılıqda yox, kollektiv şəkildə düşünmək lazımdır. Odur ki, biz kollektiv yaddaşımızı daha da gücləndirməliyik. İnsanlara yaxşılıq etmək, valideynlərə hörmətlə yanaşmaq, qayğı göstərmək, vətəna və xalqına sadıq olmaq həvəsini oyatmaq lazımdır. Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi tədbirlərin əsas məqsədlərindən biri də elə məhz budur”.

Xeyriyyəçiliyin yeni məzmunu...

Mehriban xanımın və Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətini izləyərkən, görürük ki, onun mühüm istiqamətlərindən, prioritetlərindən biri də xeyriyyəçilikdir. Belə demək mümkünsə, tarixi ənənələri olan Azərbaycan xeyriyyəçiliyi Mehriban xanımın və onun rəhbəri olduğu Fondun fəaliyyəti sayəsində yeni dəyər, yeni məzmun və yeni mahiyyət kəsb edib. Mehriban xanımın gərgin və işgüzar fəaliyyəti nəticəsində Heydər Əliyev Fondu Azərbaycan hüduqlarından kənara çıxaraq, beynəlxalq səviyyəli bir quruma çevrilib. Fondun ABŞ, Rumıniya, Rusiya və Türkiyədə nümayəndəlikləri fəaliyyət göstərir. Qurum BMT-nin İnkişaf Proqramı, UNESCO, İSESCO, FAO və digər beynəlxalq təşkilatlar ilə sıx əməkdaşlıq edir. Məhz bu sıx əməkdaşlığın nəticəsidir ki, artıq Azərbaycanın haqq səsi dünyada eşidilir, onun Ermənistan tərəfindən işğala və təcavüzə məruz qalması etiraf edilir.